

Aragonitt fra Tuften, Tvedalen.

Av Ingulv Burvald

Tuften, Tvedalen, forsommeren og høsten 2012.

På en av mine regulære turer til dette larvikittbruddet var det ingenting å observere da vandringen begynte nedenfra og oppover. Dvs. at dette tegnet nok til å bli en «normal» tur heller enn at det skulle dukke opp noe.

MEN: Helt oppe på planet under toppflaten av Tuften i en sagflate mot N ble jeg oppmerksom på tre mørke partier som det kunne tenke seg at det var druser bakom. Etter et par minutters søk fant jeg en gammel trestige og tok det øverste og største partiet i nærmere øyensyn. Materialet viste seg å være lett å grave ut og innover bar det. Vel 20-25 cm inne ble det plutselig en åpning og lommelykten viste at dette inntil nå var en uåpnet druse.

De to øvre druser v/stigen etter litt graving.

Over drusene litt til venstre på et skråplan var antagelig også bunnen på en annen druse hvor det syntes mange ganske grovkrystallinske ægirinxl. Samt en liten druse uten noe spesielt innhold (synlig på foto).

Øvre druse etter åpning.

Med god lommelykt viste det seg at drusen like over stigen antagelig var mer enn 3-5 meter innover, 1-2 meter høy og ca. 30 cm bred.

Ved hjelp av teleskopprake kom det ut en mengde nedfalte «plater» med ægirinkrystaller på som hadde sittet på veggene derinne og antagelig kollapset i en geologisk hendelse for lenge siden.

I lyset kunne skimtes en god del med noe sterkt lysende kritthvitt. Da den første av disse kom frem i dagslys, tenkte jeg

aragonitt med en gang. Jeg hadde nemlig sett dette i en annen stor druse med mikroklin mange, mange år tidligere i Tuften.

Aragonitten opptrådte i form av delvis skorpeaktige kuleaggregater, men også nåleformede xl. som satt over et lag med klar opal på den siden av de nedfalte ægirinstuffene som hadde vendt opp i drusen.

Disse sekundære mineralene har vært dannet sent (lenge etter ægirinxl.) ved at vannholdige oppløsninger har sirkulert i drusen i ett bestemt nivå.

Under sortering hjemme fant jeg også en pen hematitt/ilmenitrosett på matriks.

Litt av fangsten før sortering.

Etter sortering. Stuffhøyde 8 cm.

I tillegg er det mye av en sort glimmer (annitt?) på stuffene samt spaltestykker av lilla til klar fluoritt.

Noen uker senere (jeg hadde i grunnen ventet med spenning) så jeg i kikkerten fra stua på Stathelle at det ble sprengt i dette området.

Da gikk turen raskt til Tuften må vite! Men det ble i grunnen lite utbytte,- det så ut som at hele drusepartiet som hadde inneholdt aragonitt, ægirin og opal lå i bunnen av den store knusesalven.

Iløpet av få dager ble all løsmasse transportert bort og pånytt dukket det opp en jordete druse langs en sprekkzone midt i en av sageflatene mot vest.

Til å begynne med, og i det store og hele, så ikke dette ut til å være annet enn et sterkt utlutet parti uten annet enn svart til brunlig jord og sand. Mye mørke manganforbindelser og sterkt nedbrutt fluoritt.

I mangel av andre funn gravde jeg litt i denne massen og etter en stund trillet det frem en mengde større og mindre heksagonale krystaller.

Enkelte av disse var 5-6 cm i diameter og opptil 10-15 cm lange. Alle var meget urene på krystallflatene med belegg av de nevnte mørke forbindelser og annet ukjent materiale.

Men enkelte hadde også gode blanke krystallflater. Krystallene viste en porøs brunlig farge på bruddflatene og de er mest sannsynlig en pseudomorfose etter nefelin mener jeg. Om det i realiteten er et annet mineral vet jeg ikke uten å få utført nærmere analyser.

Lenger ute på liggen viste det seg også en forgrening av samme sprekk(?) i strøketningen med samme materiale som i veggen.

Pseudomorfose etter nefelin(?). XI 6 cm lang.

Liggsprekken med xl til venstre.

Nå er vel ikke slike pseudomorfoser etter nefelin uvanlige i Tuften. Det ble funnet opptil 20 cm dia. og 40 cm lange frittstående grove spreusteinkrystaller nettopp etter nefelin for noen år siden på et lavere plan.

Rene frittstående nefelinkrystaller er mer uvanlig, men er også funnet i nærheten av denne artikkelens funnsted for mange år siden.

Litt lenger ute på dette stedet ble det sprengt en annen stor knusesalve nesten samtidig. Der var det også ganske mye pegmatittmateriale i form av store mengder

analcim (kan ofte være ledsagermineral for spennende og sjeldnere mineraler) uten at jeg la merke til noe spesielt, bortsett fra litt chiavenitt og hambergitt. I denne bergaldmassen har det vært en god del samlere etterpå og de kan da selvsagt ha funnet andre ting i tillegg. (Det er også rapportert natrolitt, leucophan og fluorapatitt herfra. Pers. med. S.A.Berge).

De førstnevnte undersøkte drusene ligger på samme plan og like i nærheten av en (for mange år siden) frisk druse med en spesiell paraganese med nettopp skarpe nefelinxl., mikroklinxl., fluoritt og et hittil ukjent metamikt mineral i form av tvillingxl. med et overtrekk av et sekundærmineral.

Med ønsker om god mineraljakt og fine turer til alle leserne!

Ingulv Burvald